

FUNDACJA
IM. STEFANA BATOREGO

Polityka wschodnia w programach wyborczych partii politycznych

Polityka zagraniczna nie zajmuje w programach partii politycznych zbyt wiele miejsca. Wyjątkiem pod tym względem jest SLD, które przygotowało dokument w całości poświęcony polityce zagranicznej *Przyjazna Polska otwarta na świat*. PO i PiS w swoich wielostronicowych programach wyborczych (PiS niespełna 250 stron, PO prawie 200 stron) polityce zagranicznej poświęcają jedynie krótkie fragmenty, obie partie po kilkanaście stron. W programie wyborczym PSL napisano jedynie, że „PSL stawia sobie za zadanie umacnianie dobro sąsiedzkich stosunków na naszej wschodniej granicy, z Rosją, Ukrainą i Białorusią, przy jednoczesnym wspieraniu procesów demokratycznych w tych krajach”. W programach wyborczych Ruchu Palikota i partii Polska Jest Najważniejsza o polityce zagranicznej nie wspomniano.

W programie wyborczym SLD stosunkowo dużo miejsca poświęcono relacjom ze wschodnimi sąsiadami, zarówno w wymiarze europejskim jak i z poszczególnymi krajami PW i Rosją. W programie czytamy, że zadaniem, jakie stoi przed polską polityką wschodnią, jest „dążenie do rozszerzenia obszaru stabilności i integracji na wschód od naszych granic, tak by mieć „Zachód na Zachodzie i Zachód na Wschodzie”. Sojusz zaznacza, że program Partnerstwa Wschodniego powinien zostać wzbogacony o nowe inicjatywy i instrumenty, „w celu stworzenia systemu zachęt, który będzie mobilizował partnerów do podejmowania wyborów politycznych i ekonomicznych zgodnych z wartościami i regulacjami europejskimi”. Białoruś, Mołdawię i Ukrainę wymieniono wśród krajów, z którymi relacje powinny mieć charakter szczególny. O Ukrainie napisano również, że powinno dojść do „przyspieszonego procesu pojednania”. Efektywność polskiej polityki wschodniej SLD uzależnia od umiejętności budowania sojuszy w ramach UE. W programie zadeklarowano również gotowość regularnego konsultowania z pozostałymi „siłami politycznymi priorytetów polskiej polityki zagranicznej”.

PO niewiele miejsca poświęciła planom dotyczącym polityki zagranicznej. W programie wyborczym Platforma skupia się przede wszystkim na dokonaniach rządu Donalda Tuska. Wśród nich wymieniono m.in.: program Partnerstwa Wschodniego, jako „inicjatywę flagową rządu”, pomoc białoruskiemu społeczeństwu obywatelskiemu, pomoc finansową dla Mołdawii, powołanie Polsko-Ukraińskiego Forum Partnerstwa oraz wdrożenie umowy o małym ruchu granicznym z Ukrainą. O inicjatywie Partnerstwa w programie PO napisano: „symboliczne gesty w tej delikatnej materii nie wystarczą, trzeba mieć pomysły na prowadzenie skutecznej polityki”. W relacjach z Rosją PO przypomina o wynegocjowanej umowie o małym ruchu granicznym oraz umożliwieniu żeglugi przez Cieśninę Piławską. O planach na przyszłość napisano jedynie, że PO zamierza „wzmocnić i promować

program PW” oraz „promować demokratyczne wartości za pomocą demokratycznych metod” – choć tu nie wspomniano o Europie Wschodniej.

Prawo i Sprawiedliwość o polityce zagranicznej wspomina w kontekście bezpieczeństwa państwa, jego statusu w stosunkach międzynarodowych oraz pozycji. W programie PiS czytamy więc o bezpieczeństwie energetycznym – tu pojawia się Rosja i Gazociąg Północny oraz Zakaukazie, jako potencjalne źródło surowców energetycznych. Wspomniano tu również o możliwości rozszerzenia NATO o Gruzję. Polska – zdaniem PiS – powinna „uporać się z pozostałościami sytuacji, gdy nasz kraj był częścią sowieckiej strefy wpływów”. Jest to szczególnie widoczne w relacjach z Rosją, które obecnie są „asymetryczne” i pełne „jednostronnych ustępstw”. Jak przykłady wymieniono m.in.: unikanie określenia „ludobójstwo” w odniesieniu do mordu katyńskiego, całkowite wycofanie się z tzw. polityki jagiellońskiej oraz postawę wobec katastrofy smoleńskiej. Jednocześnie PiS podkreśla chęć dążenia do uczciwego dialogu i unikania niepotrzebnych zadrażnień w relacjach z Rosją. W programie wyborczym poruszono również kwestię wspierania demokratyzacji Rosji, a także jednoznacznego poparcia dla wejścia Ukrainy do NATO i UE, demokratycznych przemian na Białorusi oraz budowania bliskich relacji z Gruzją i Azerbejdżanem.

opracował:

Tomasz Horbowski